Des del campanar

MIQUEL BERNADÓ

El gat xinès de la fortuna

El trobem per tot arreu. Ha envaït les nostres vides. Només cal que entreu en una d'aquestes botigues regentades per xinesos, i que abans anomenàvem *tot-a-cent*, per trobar-los a dotzenes. Són de plàstic, evidentment, de totes les mesures, estils i colors. Infatigables en el moviment del seu braç esquerra (de la seva pota davantera, per ser més precisos). La seva estètica és més que dubtosa, molt discutible. Però aquesta valoració pot fer-se extensiva a multitud d'objectes que acostumem a trobar en aquest tipus de botigues. Tots ells barats, extraordinàriament barats, alguns, suposadament *decoratius*. Molts d'ells tant barats com prescindibles, superflus i perfectament inútils.

Objectes i andròmines que ens arriben en contenidors sencers procedents de l'altra punta del món, on milers i milers de persones els produeixen en factories a base de treballar 8, 10, 12 hores diàries exclusivament per un trist salari. Deixant-hi la pell i la salut probablement per allò que a nosaltres ens semblaria una misèria i que a ells els suposa el plat d'arròs a taula.

El gat xinès de la fortuna és el paradigma de la fotesa, de l'objecte banal, vulgar i superflu, del treball entès no com a creació sinó com a activitat productora absurda, portada a terme únicament i exclusivament a canvi d'un salari que fa possible una subsistència més o menys confortable, més o menys consumista.

Però no tenen atur, gairebé, a la Xina! L'ocupació és màxima i són molts milions els que treballen i es mantenen enfeinats. També les *maquilas* llatinoamericanes i orientals *donen feina* a milers i milers de dones en règim de semiesclavitud.

En canvi, entre nosaltres la crisi segueix fent estralls… i sense signes de recuperació.

Comarca del Garraf: ja hem arribat als 12.000 aturats, i la cosa no sembla tenir indicis de remetre. Més de mig milió d'aturats a Catalunya. Més de quatre milions a tot Espanya.

El gran problema actual és l'ocupació, diuen. Milers, milions de persones patint com mai haurien pogut imaginar i privats d'un dret que la tan venerada Constitució se suposa que hauria de garantir. Un patiment terrible resultat únicament i exclusivament d'una certa manera d'entendre l'economia i d'una determinada organització social.

Milers, milions de persones disposades a fer allò que calgui, que se'ls demani, per obtenir a canvi uns diners que els permetin tant la subsistència com l'accés a un cert nivell de consumisme promogut per la poderosa maquinària publicitària.

En aquesta situació tan crítica que estem vivint fóra bo obrir un debat profund tant sobre el nostre sistema de producció com del de consum. Aquest debat, però, segueix absent de la nostra societat. No n'hi ha ni el més petit indici. Tots els nostres ideòlegs, tant de dretes com d'esquerres o de centre, parlen incansablement sobre salaris, hores de dedicació, productivitat, mercats, rendibilitat, ocupació, jubilacions…

Parlen de tot excepte del mateix treball, de l'essència i significat del treball. El segueixen entenent com una maledicció bíblica. Discuteixen només sobre els detalls. Sindicats i empresaris estan d'acord en la compravenda del temps de les nostres vides… tot i que els costa entendre's en el preu. També es posen d'acord en l'existència d'un anomenat *temps lliure*, vàlvula de seguretat disciplinada i gerenciada, temps destinat tant a recuperar-se del treball com a consumir, un intent frenètic però inútil d'oblidar-se del treball.

M'estic referint tota l'estona a l'accepció més degradada d'una forma concreta de treball, del treball assalariat. Tan degradada i degradant com abundant: la venda d'un temps, d'uns anys de la teva vida per portar a terme, a canvi únicament i exclusivament d'uns diners (sense cap altra gratificació, recompensa o satisfacció) una activitat, una feina, que en cap cas et passaria pel cap de fer si no hi hagués els diners com a contrapartida. Treball embrutidor, dit clarament. Feina pura i dura, rutinària, anodina, repetitiva, que exclou qualsevol consideració de creativitat, iniciativa, gaudi o satisfacció extramonetària. I d'aquest tipus de treball, de feina, el nostre món n'està ple.

Fabricar gats xinesos, per exemple, o produir determinats programes televisius, o generar burocràcia assegut tot el sant dia en una oficina sense finestres i plena de llums fluorescents, o tantes i tantes coses banals, inútils, fútils i prescindibles que inunden literalment la nostra Administració, les nostres televisions, les nostres botigues i els nostres centres comercials.

Doncs són exèrcit la quantitat de gent que es mostraria agraïda a més no poder si poguessin garantir la seva supervivència per via d'un d'aquests treballs-escombraria. També són multitud els que tenen una d'aquestes ocupacions i estan atemorits i disposats a tot amb l'amenaça permanent de perdre-la. La por com a mètode de control social.

Tots en coneixem, i no són pocs: treballadors d'oficina, de fàbrica, d'hamburgueseria, de *massmedia* o de taller que es passen la jornada esperant el moment de plegar, la setmana esperant que arribi dissabte i diumenge, l'any esperant les vacances… i l'existència sencera esperant la jubilació. Una vida laboral trufada amb tantes baixes per malaltia, real o fictícia, fisiològica o mental, com sigui possible aconseguir. I d'això en diuen viure.

La fallida del sistema és evident. L'intercanvi de vida únicament i exclusivament per diners no funciona, perjudica la salut, ens degrada com a persones i és una d'aquelles situacions més tristes de les que ens podem trobar en la nostra existència.

Cal qüestionar aquest model social. I ara és el moment, aprofitant la tan persistent crisi. Crisi que no és tan sols econòmica. Va més enllà.

Segons Adam Smith: *L'enteniment de la majoria de les persones es forma necessàriament a partir de les seves ocupacions habituals. La persona que es passa la vida efectuant unes quantes operacions simples no té ocasió d'exercir el seu enteniment, per la qual cosa esdevé, generalment, tan estúpida i ignorant com és possible que una criatura humana pugui arribar a ser*.

Segons el nord-americà Bob Black: *Un autèntic treballador assalariat és un esclau a temps parcial. El cap diu quan cal arribar, quan marxar i què fer entre aquests dos moments. Quina quantitat de treball i amb quina rapidesa. Pot portar el seu control fins a extrems humiliants, regulant, si vol, la roba que has de portar o quants cops pots anar al lavabo….Un cop finalitzada la feina no pots marxar a casa. Volen el teu temps, els pertany, encara que no hi hagi res a fer. Si no fos així, per què la setmana laboral mitjana no ha disminuït més que uns pocs minuts al llarg dels darrers 50 anys?.....Cal que posem fi d'una vegada per totes a algunes de les ocupacions: les que tenen els horaris més llargs, les que tenen els salaris més baixos, algunes de les més tedioses.*

Us convido a seguir llegint Bob Black. Només cal que el busqueu a Internet.

Ja em direu què us sembla.